

Oponentský posudek na disertační práci JUDr. Dagmary Černé, LL.M.:
„Standard lidských práv v Evropě – srovnání Evropské úmluvy a Charty
základních práv Evropské unie“

Předkládaná disertační práce bezesporu standardního rozsahu (208 s.) se zabývá v současné době aktuálním tématem evropského práva. Z textu doktorandčiny disertační práce je patrná její dlouholetá výzkumná činnost této problematiky, zejména na poli práva Evropské unie.

Disertační práce je rozdělena – vedle úvodu a závěru – do tří meritorních kapitol. První kapitola nazvaná „Systém ochrany lidských práv v rámci Rady Evropy“ je věnována Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod (kterou autorka kupodivu nesprávně nazývá Evropskou úmluvou) a evropskému kontrolnímu mechanismu – Komisi a Soudu. Ačkoli nelze vytknout nesprávnost uvedených údajů týkajících se historického vývoje Rady Evropy, přijímání Úmluvy a budování kontrolního mechanismu, je třeba zvážit, zda bylo nutné pro účely této disertační práce zabývat se historickým vývojem tak podrobně.

Na tuto část navazuje podkapitola týkající se Evropského soudu pro lidská práva. Ačkoli lze akceptovat, že je „Soud nezávislou soudní institucí s vazbami na Radu Evropy“, a i informace o způsobu volení soudců je správná, o tom, že „generální tajemník jmenuje zaměstnance Soudní kanceláře“ lze pochybovat. Ve skutečnosti jsou zaměstnanci Kanceláře Soudu zaměstnanci Rady Evropy (str. 41).

Velmi podrobně se autorka rozepisuje o procesu vzniku Protokolu č. 11 a jeho přínosu. Její výklad je jistě zajímavý, pro účely této disertační práce, jež má srovnávat fungování stávajících lidskoprávních ochranných mechanismů, však přílišná historická detailnost není potřebná. Následující podkapitola je pak věnována organizaci Soudu, v níž je uveden bohužel nesprávný údaj o počtu sekcí Soudu, jichž je od 1. dubna 2006 (autorka sama uvádí, že dokončila disertační práci v lednu 2007) pět, nikoli čtyři (str. 49). Stejně

nesprávně se domnívá, že je Kancelář Soudu rozdělena na sekce, jejichž počet je roven počtu sekcí Soudu (str. 50).

Část zaměřená na samotné řízení před Soudem je zajímavá a dokládá autorčinu znalost této oblasti, kdy fundovaně hovoří o stížnostech individuálních a mezistátních, formálních podmínkách přípustnosti prve uvedených stížností a způsobu, jakým je o nich rozhodováno.

Výklad o konečnosti a závaznosti rozsudků vydávaných Soudem je v zásadě správný. Lze přisvědčit i tomu, že závaznost rozsudku působí obecně pouze *inter partes*. Větší pochybnosti však vzbuzuje tvrzení o deklaratorní povaze rozsudků, kdy podle názoru autorky Soud nemá možnost nařídit přijetí příslušných opatření státu a jeho rozsudky nejsou, přes svou závaznost, vykonatelné. Autorka snad opomněla poměrně nový přístup Soudu ve věcech týkajících se problémů systémového charakteru v jednotlivých členských státech, ve kterých Soud vydává tzv. pilotní rozsudky, v nichž uvádí, že v rámci výkonu rozsudku je nutné přijmout obecná opatření na celostátní úrovni, která zohlední velký počet dotčených osob a napraví strukturální nedostatky, které vedly k závěru o porušení Úmluvy v konkrétní věci (viz případy *Broniowski p. Polsku*; *Hutten-Czapska p. Polsku*). V rámci ústní obhajoby navrhuji, aby se doktorandka této tematice věnovala.

V podkapitole týkající se výkladu Úmluvy Soudem je podávána velmi přehledná informace o tom, jakým způsobem Soud jemu předložené stížnosti posuzuje a hodnotí a jakých interpretačních metod užívá. Nelze než ocenit autorčin zájem a znalost této oblasti, doložený hojnými odkazy na jednotlivé judikáty.

Druhá meritorní kapitola je věnována Evropské unii a systému ochrany lidských práv v jejím rámci. Její podobné členění do podkapitol jako v předešlé meritorní části předkládané disertační práce dokládá cíl, ke kterému doktorandka směřuje, totiž porovnat oba evropské systémy ochrany lidských práv. K obsahu této kapitoly nelze než přisvědčit, že autorka danou problematiku velmi dobře zná.

Konečně v třetí meritorní kapitole je zkoumán vztah Charty základních práv Evropské unie k Úmluvě Rady Evropy. Doktorandka porovnává jednotlivá ustanovení obou mezinárodních aktů z hlediska jejich obsahu a dosahu. Zajímavou a podle mého názoru zásadní částí je podkapitola pojednávající o roli Charty v judikatuře Soudu a postavení práva Evropské unie před ním. Správně je tvrzeno, že vzhledem k tomu, že Evropská unie jako celek nepřistoupila k Úmluvě, nemá Soud přímé oprávnění zkoumat soulad unijních aktů s Úmluvou (str. 178). Autorka dále dokládá znalost judikátů, ve kterých se Soud nicméně ke slučitelnosti některých ustanovení Evropské unie vyjadřoval.

V závěrečné části své doktorandské práce autorka shrnuje výsledky svého zkoumání, jimž lze vskutku přisvědčit.

Přes uvedené připomínky a otázky je nesporné, že JUDr. Černá ve své disertační práci jednoznačně prokázala znalost zvolené tematiky i schopnost samostatné tvůrčí práce. Doporučuji proto disertační práci k obhajobě a po jejím úspěšném závěru i udělení doktorandce akademického titulu PhD.

30. dubna 2007

JUDr. Eva Hubálková, PhD.

